

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 36 (669)

2013 m. gruodžio 19 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina ketvirtadieniais

Lietuvos savivaldybės pasitinka Šventas Kalėdas

Šventų Kalėdų lūkesčiais gyvenančiame Vilniuje savivaldybių viešųjų ryšių specialistai dalijosi profesiniais įgūdžiais

Romo Gurklio nuotr.

SUKLESTĖJUSIAM DRUSKININKŲ KURORTUI NESTINGA DRĄSIŲ SUMANYMŲ

Baigiantis 2013-iesiems Druskininkų meras Ričardas Malinauskas apžvelgė kurorte nuveiktus darbus ir supažindino visuomenę su artimiausiais planais bei naujais užmojais. Taip pat prie senųjų gydyklų atidarė įspūdingą vietos įmonių sukurtų originalių Kalėdų egļučių parką. Tarp kelių dešimčių egļučių savąją pasipuošė ir Vandens parkas ir pasiūlė praeiviams originalią pramogą – pastatė tris dviračius, kuriuos minant įsijungia eglūtės šviesos, o minant iškart visus tris – užsižiebia ir jos viršūnė.

Žurnalistams išsamiai pristatytas neseniai duris atvėręs Jaunimo užimtumo centras, kuris trijų aukštų, moderniomis erdvėmis ir veiklomis vaikus ir jaunimą viliojančiu pastatu pavirto rekonstravus sovietmečio katilinę. Šalia jo po vienu stogu įsikūrė ir visų mieste veikiančių visuomeninių organizacijų būstinės. Taip pat buvo apžiūrėtas šiemet atnaujintas ir prašmatnus miesto muziejus, kuriame tuoktis jau pageidauja ne tik druskininkiečiai, bet ir poros iš kitų savivaldybių.

Iš tiesių Druskininkų kurortas turi kuo pasigirti. Dar prieš dešimtmetį, remiantis apgyvendinimo įstaigų teikiamais duomenimis, kurortas sulaukdavo apie 53 tūkst. lankytojų per metus, o 2012 m. čia lankėsi daugiau nei 261 tūkst. svečių. Šiais metais tikimasi jų sulaukti ne mažiau nei pernai. Šiandien Druskininkai vienu metu gali sutalpinti 7,5 tūkst. svečių, tačiau su esama baze pajėgumus galėtų padvigubinti ir per metus sulaukti iki pusės milijono turistų. Kalbant apie užsienio turistus, per pastaruosius kelerius metus ryškiai padidėjo turistų iš Rusijos srautas, kurių čia atvyksta daugiausia. Be jų, Druskininkus yra pamėgę lenkai, baltarusiai, vokiečiai, latviai, Izraelio ir kitų šalių piliečiai. Žinoma, gausiai juos lanko ir mūsų šalies gyventojai, mat Druskininkai, palyginti su kitais šalies kurortais, yra įveikę sezoniškumo problemą ir lankytojų sulaukia tiek per vasaros sezoną, tiek žiemą.

„Sanatorinis gydymas – tai daugiau nei 90 proc. ligonių kasų klientai. Jei šiandien grįžtume tik prie ligonių kasų klientų, Druskininkai per metus tesulauktų apie 30 tūkst. lankytojų ir miestas su tokiais srautais neišgyventų“, – tvirtino meras ir teigė, kad nors sanatorinis gydymas turi senas tradicijas (kitais metais kurortas švęs 220 metų sukaktį), be tvarkingo miesto, Vandens parko, slidinėjimo trasų, golfo aikštynų, 50 km dviračių takų ir kitos infrastruktūros būtų sunku.

Pasak mero R. Malinausko, didžiausias iššūkis savivaldybei yra investicijų pritraukimas: „Kai manęs paklausia, iš kur tokia nedidelė savivaldybė, kurios biudžetas nesiekia nė 60 milijonų litų, randa tokio dydžio investicijų, visada atsakau, kad iš visur, kur leidžia įstatymai. Visokiais būdais ir priemonėmis.“ Mat investicijos į naujus objektus pritraukia turistus.

Meras pabrėžė, kad kertiniai kurorto akmenys yra tokie objektai, kaip Vandens parkas, kuris kiekvieną savaitgalį sulaukia 2–2,5 tūkst. lankytojų. Ateityje planuojama jį plėsti, sukurti paplūdimį po atsidarinėjančiu kupolu, kuris atsižvelgiant į oro sąlygas arba bus atviras, arba uždaras. Dabar Vandens parkas turi apie 90 kambarių, tačiau jau planuojama sukurti antra tiek vietų. Per metus Vandens parkas ir maitinimo bei apgyvendinimo įstaigos fiziškai bus sujungti su gydyklomis. Jei gydyklos nori lankytojų ištisus metus, turi atsižvelgti į tai, kad po vandens procedūrų lankytojai nenori išeiti

Suklestėjusių Druskininkų ir jų mero R. Malinausko atvyko aplankyti Lietuvos savivaldybių asociacijos delegatai, atstovaujantys Lietuvai ES Regionų komitete ir kitose užsienio bei tarptautinėse institucijose

iš pastato, todėl svarbu turėti bendrą bazę su viešbučiais. Sujungus gydyklas su viešbučiais Druskininkai galės pretenduoti ir į kitų ES šalių ligonių kasų lėšas, mat atitiks jų keliamus standartus.

„Šiandien Druskininkų gydyklų paslaugos savo kokybe nė kiek nenusileidžia badenbadenam ar karlovy varams, o kaina mažesnė, tad konkurencinę kovą tikrai laimėtume“, – tvirtino R. Malinauskas.

Kita kurorto vizitinė kortelė – slidinėjimo trasų kompleksas, įeinantis į pasaulio penketuką. Tai 106 mln. Lt vertės objektas, kur privačios lėšos sudaro net 66 mln. Lt. Ir be šio objekto kurorte nemažai dėmesio skiriama sportui, stengiamasi pritraukti įvairių sporto šakų stovyklas. Meras apgailestavo, kad Europos krepšinio čempionatui įvairiuose miestuose buvo pristatyta sporto salių. Jis mano, kad geriau būtų buvę Druskininkuose užbaigti Sporto departamento dar prieš šešerius metus pradėtą statyti sportininkų rengimo ir reabilitacijos bazę. Planuojama, kad pirmojo etapo darbai bus baigti tik kitais metais.

Kitas jau pradėtas įgyvendinti sumanymas – prie Vandens parko alėjoje pastatyti lyninį keltuvą iš miesto centro į slidinėjimo trasas. Jam įgyvendinti jau gauti 6 mln. iš klimato kaitos programos, dar tiek pat lėšų reikia pritraukti iš privačių investuotojų. Kel-

tuvo koncesijos konkursas jau paskelbtas ir turėtų po metų būti baigtas. Projektas svarbus ne tik kaip ekologinis transportas, bet ir kaip turistinis objektas. Tikimasi, kad miesto svečiai mielai kelsis į 45 m aukštį, kad iš paukščio skrydžio pamatytų panoraminį miesto vaizdą ir apylinkes.

Konferenciniam turizmui Druskininkai turi apie 50 salių, kuriose vienu metu gali tilpti 4 tūkst. žmonių. Bet ir čia miesto vadovai nestokoja apetito ir fantazijos.

„Po truputėlį judame į priekį su įspūdingu kongresų–konferencijų–festivalių rūmų centru, kur būtų bent viena 1300 vietų salė ir kitos, skirtos kinui, teatrui ir kitokiems dalykams. Jau numatyta vieta, trūksta tik mažmožio – pinigų. Bet jei Druskininkai būtų pradėję viską daryti tik turėdami lėšų, tai mes dar kol kas nieko nebūtume padarę“, – sakė meras. Tai tikimasi įgyvendinti per ateinančią ES finansinį laikotarpį.

Kalbant apie viešąsias erdves, Druskininkai yra daug nuveikę, bet ir šioje srityje neketina sustoti. Iki šiol čia žydėjo 130 tūkst. narcizų, o kitą pavasarį žydės jau 210 tūkst. Miestas didžiuojasi savo grojančiu ir šokančiu fontanu, kur kiekvienas svečias SMS žinute gali užsisakyti vieną iš 120 muzikinių kūrinų. Per dieną sulaukiama apie 200 užsakymų, o lėšos keliauja į Vandens parko biudžetą. Kai žiemą fontanas laikinai užkonservuojamas, vietoj vandens iš jo trykšta šviesos čiurkšlės.

Rekonstruojamas ir Sveikatingumo parkas. Projekto bendra vertė 12 mln. Lt. Tikimasi per pusantrų metų gauti trūkstamas lėšas ir baigti darbus. Projekte numatyta garso, kvapų terapijos, specialūs treniruokliai, meditacijos vietos, atgaivinama buvusi jonizacijos patalpa, pėdų masažo baseinai, pirtis.

Jau yra besidominčių investuotojų sumanytu kurorte statyti aviatuneliu. Tai būtų didelis tunelis, sujungtas su galingais ventiliatoriais, sukuriančiais jame oro bangą, kuri žmogų pakeltų ir leistų jam sklaidyti ant oro srauto. Aviatunelis būtų skirtas ne tik spec. tarnybų darbuotojų mokymams, bet ir siūlomas kaip pramoga.

Miestas deda pastangas, kad jo oro uostas būtų įtrauktas į Civilinių oro uostų modernizavimo studiją, mat dabar jis atsirado 7–9 vietoje po Alytaus, Paluknio, Sasnavos ir kitų. Druskininkai nesiorientuoja į maršrutinius, o tik į užsakomuosius reišius, mažąją aviaciją ir aviataksi paslaugas.

Kalbėdamas apie laisvalaikio organizavimą kurorte meras tvirtino, kad dabar turi nemažai pasiūlymų, tad verslui linkėjo būti

Prie Senųjų gydyklų atidarytas įspūdingas vietos įmonių sukurtų originalių Kalėdų egļučių parkas

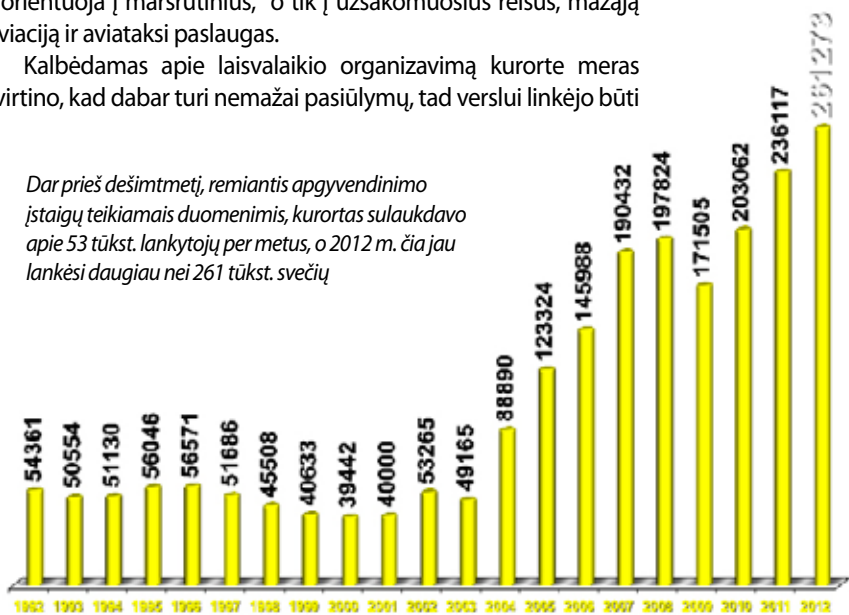
iniciatyvesniam ir pradėti kurorto svečiams siūlyti turistinius pakečius. Savivaldybė skatina verslą teikti tokias paslaugas.

„Kodėl užsienio svečiams negalima būtų pasiūlyti kelionės į kaimą, kur vaikams, o gal ir tėvams būtų parodyta, kad pienas atsiranda ne iš pakelio. Mūsų kaimiškos bendruomenės po truputėlį juda, yra kas ir sūrius gamina, net pelėsinį iš savo auginamų karvių pieno. Tai įsivažiuoja, bet ne taip, kaip norėtūsi“, – dalijosi pamąstymais miesto vadovas.

Taip Jaunimo užimtumo centras kviečia lankytojus

Dar prieš dešimtmetį, remiantis apgyvendinimo įstaigų teikiama duomenimis, kurortas sulaukdavo apie 53 tūkst. lankytojų per metus, o 2012 m. čia jau lankėsi daugiau nei 261 tūkst. svečių

*PASTABA: 1991–2002 m. statistiniai duomenys kaupiami remiantis Druskininkų savivaldybės apgyvendinimo įstaigų teikiama duomenimis.

Kauno miestas – sektinas kitoms šalies savivaldybėms pavyzdys

Arnoldas Bukelis

Daugiau nei milijardą litų per metus paskirstančių Susisiekimo ministerijos ir Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos lėšos naudojamos neefektyviai. Tokią išvadą pateikė auditą atlikusi Valstybės kontrolė. Kauno miesto savivaldybė audito ataskaitoje pateikiama kaip sektinas kitoms šalies savivaldybėms pavyzdys.

Praejusiais metais pagal Kelių priežiūros ir plėtros programą (KPPP) buvo paskirstyta daugiau nei 1 mlrd. Lt. Valstybinės reikšmės keliams buvo skirta 800 mln. Lt, o vietinės reikšmės keliams atiteko 211 mln. Lt. Auditą atlikę Valstybės kontrolės specialistai tyrė vietinės reikšmės keliams skirtų lėšų panaudojimo efektyvumą.

„Esama vietinės reikšmės kelių ir gatvių finansavimo iš KPPP lėšų sistema nesudaro sąlygų efektyviam lėšų naudojimui“, – teigiama audito išvadose.

Pasak audito rengėjų, esama finansuotinių projektų atrankos tvarka neužtikrina, kad finansavimas būtų skiriamas efektyviausiems projektams ir kad bent dėl dalies tikslinių lėšų konkuruotų skirtingos savivaldybės. Auditorių apklaustų savivaldybių atstovų teigimu, vietinės reikšmės kelių ir gatvių priežiūros ir plėtros finansavimas turėtų būti padidintas nuo 1,7 iki 11 kartų.

Auditą atlikę Valstybės kontrolės atstovai kaip vieną didžiausių problemų įvardijo tai, kad nėra apibendrintos ir patikimos informacijos apie vietinės reikšmės kelių būklę ir kad nebaigta šių kelių inventarizacija ir teisinis registravimas. Šioje audito ataskaitos dalyje pavyzdžiu kitoms Lietuvos savivaldybėms įvardijamas Kauno miestas.

„Kauno miesto savivaldybės darbuotojai savarankiškai sukūrė miesto gatvių duomenų bazę, kurioje nurodyti ne tik gatvių parametrai, bet ir visi per pastaruosius maždaug 30 metų atlikti remontai. Nustačius atvejus, kai sąnaudų neduoda numatyto rezultato, tiriamos priežastys (pvz., gali būti blogas gatvių pagrindas, netvarkinga lietaus kanalizacija, ypatingos geologinės sąlygos – požeminis vanduo, rieduliai ir kt.). Gatvės reitinguotos pagal jų svarbą miestui, pagal kriterijų rinkinį (pvz., gatvės naudojimas

viešajam transportui) ir kriterijų svarbą, t. y. ši bazė yra tinkama ne tik planuoti gatvių priežiūrą, bet ir įvertinti palyginti seniai atliktų remontų kokybę, tad ir geriau valdyti skiriamas lėšos“, – rašoma Valstybės kontrolės atlikto audito ataskaitoje.

„Pagal pateiktas valstybės kontrolės audito išvadas matome, kad lėšos galėtų būti naudojamos daug efektyviau. Taip pat matome pateikiamus Kauno miesto gerosios praktikos pavyzdžius apie Kaune vykdomą gatvių priežiūros stebėseną. Audito išvados tik patvirtina, ką mes esame sakę daug anksčiau. Eidami tuo keliu ir kalbėdami, kad paskirstant lėšas vyrauja neteisingumas, neproporcingumas, pagaliau pasieksime, kad ši sistema turės būti keičiama. Taip pat neatsisakome savo ieškinių teismuose, į kuriuos įtrauksime audito išvadas“, – pabrėžė Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas.

Pasak audito rengėjų, 2013 m. savivaldybės teikė paraišką finansuoti iš KPPP lėšų 145 projektus, kurių įgyvendinimo laikas treji ir daugiau metų. Šiems projektams savivaldybės prašė 216,6 mln. Lt, t. y. beveik tiek, kiek KPPP lėšų buvo skirta visiems vietinės reikšmės keliams per 2012 metus (266,7 mln. Lt). Buvo skirta 44,4 mln. Lt, arba 20,5 proc. prašomo finansavimo. Audito ataskaitoje pabrėžiama, kad dėl užsitęsusių ir laiku nebaigtų projektų didėja darbų kainos, sensta projektinė ir kita dokumentacija, ją tenka papildomai koreguoti, padarytos investicijos iš esmės užšaldomos, o laukiamo rezultato nėra, dėl nebaigtų darbų užsitęsia nepatogumai gyventojams.

Šiame kontekste auditoriai aprašo šiuo metu statomo, tačiau reikiamo valstybės finansavimo nesulaukiančio Panemunės tilto projektą.

„Preliminariais skaičiavimais numatyta, kad jo atstatymui reikės apie 100 mln. Lt (savivaldybės dalis – 30 mln. Lt) per trejus metus. Tačiau finansavimas stringa: 2012 m. buvo skirti 5 mln. Lt, 2013 metams – irgi tiek pat, o sutartis su rangovu pasirašyta penkeriems metams. Vadinasi, arba turėtų būti skirta bent po 14 mln. Lt metams, arba, jei finansavimas išliks nepakitęs, tilto atstatymo darbai gali užsitęsti apie 15–20 metų“, – rašoma audito ataskaitoje.

RAGINIMAS KEISTI NEKILNOJAMOJO TURTO MOKESČĮ

Andrejus Žukovskis

Gruodžio 16 d. vykusiame didžiųjų miestų forume Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių, Panevėžio ir Alytaus merai nusprendė kreiptis į Vyriausybę ir Seimą su siūlymu keisti ydingas 2011 m. nekilnojamojo turto mokesčio pataisas. „Tikimės, kad Seimas atsisakys ydingų 2011 metais priimtų nekilnojamojo turto mokesčio pataisų. Vien dėl šito įstatymo didieji miestai praranda apie 30 milijonų litų, o, pavyzdžiui, Vilnius – 18 milijonų“, – forume sakė Vilniaus meras Artūras Zuokas. Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas įsitikinęs, kad atsisakius ydingų pataisų miestų taryboms bus suteikta galimybė išvalyti miestus nuo pastatų vaiduoklių: „Yra labai blogų pavyzdžių,

kai dešimtmečiais stovi namai, kurie nemoka jokio turto mokesčio. Mes prirtartume visiems juridiniams asmenims priklausiančio turto apmokestinimui. Savivaldybių tarybos turėtų įrankį, kaip pažaboti pastatų vaiduoklių savininkus“, – teigė Kauno meras A. Kupčinskas.

Rezoliucija „Dėl Nekilnojamojo turto mokesčio apmokestinimo tobulinimo“ raginama atsisakyti nuostatų, kad mokesčio objektu nelaikomas faktiškai nenaudojamas nekilnojamojo turto, kurio statyba neužbaigta. Merai siūlo, kad būtų galimybė diferencijuoti mokesčio tarifą pagal nekilnojamojo turto, įskaitant nebaigtos statybos, naudojimą. Primename, kad 2011 m. įsigaliojus Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymo pakeitimams, buvo padaryta didelė žala savivaldybių biudžetams.

ŽINIASKLAIDA DRAUGAS, ŽINIASKLAIDA PRIEŠAS

Arūnas Brazauskas

Viešojoje erdvėje kaip turguje: nepagautas – ne vagis. Nors žurnalisto tendencingumas, objektyvumo stoka gali rėžti akis, nuo to nukentėjusieji ne visuomet linkę ieškoti teisybės. Yra įstatymai, tačiau jų taikymas – neretai brangus dalykas laiko ir kitokių išteklių atžvilgiu.

Pavyzdžiui, pieno produktams nustatyti aiškūs kokybės standartai. Jų nesilaikymas – žala ne vien vartotojui, bet ir gamintojui. Kokybės sargų prigriebimas, jis gali patirti nemenkų nuostolių.

Panašūs dalykai bent jau teoriškai turėtų galioti informaciniams produktams. Visuomenės informavimo, žiniasklaidos savireguliacinio tvarka nustatyta įstatymų. Bet neatrodo, kad ši tvarka tenkintų tuos, kurie turi rimtų pretenzijų žiniasklaidai.

LAISVĖ IR REKETAS KARTU

Kalbos apie „vis dar pasitaikantį“ reketą iš žiniasklaidos pusės trunka nuo Nepriklausomybės atgavimo. Mano kuklia nuomone, toks reketas liudija ne kokių nors pavienių žurnalistų sąžinės stygių (nors tai svarbu), bet visų pirma apie leidėjų ir redaktorių apsisprendimą.

Reketuojanti žiniasklaida atsirado ne šiandien ir ne vakar. Manau, kad ji mūsų dabartinės demokratinės valstybės amžininkė. Prieš dvidešimt metų geros žiniasklaidos standartai buvo kaip kuoliukai kalinėjami nenužymėtame statybų plote. Laisvas lietuviškas žodis pradžioje tikrai nepasizymėjo aiškiu žurnalistikos ir reklamos atskirumu. Parašyti išgiriąmąjį straipsnį, už kurį atsilyginta reklamos pirkimu, buvo savaime suprantamas dalykas.

Tačiau paslėpta ar šiek tiek paslėpta reklama – anaip tol ne pati didžiausia nuodėmė. Reketuojančios žiniasklaidos esmė – prekyba įtaka. Jei numatyta auka nesusimoka, ant jos „varoma“, jeigu susimoka – juodinimo kampanija liaujasi, jei primoka – po kurio laiko, žiūrėk, prasideda liaupsės. Galima susimokėti, kad „pavarytų“ ant konkurentų.

Šis, atrodo, paprastas reketo modelis tinka visoms sritims, kur yra mokymų subjektų: verslui, politikai, kultūrai, valstybės finansuojamoms socialinėms sritims. Ir tie reketuotojai labai nevienodo kalibro – nuo leidinių su daugiataūkstantiniais tiražais iki specializuotų leidinių. Žinoma, ne vien apie „popierinę“ žiniasklaidą kalba – yra dar ir eteris.

Iš esmės kitoks – nereketinis – modelis buvo principingai diegiamas kai kuriose žiniasklaidos priemonėse, kurių savininkai buvo užsieniečiai, nesusię su Lietuvos interesų grupėmis. Pagiriąmojo žodžio vertas ir nacionalinis transliuotojas, kuriame, nepaisant nuolatinių kovos su vadybos trūkumais, paisoma padoringos žiniasklaidos standartų.

DIEVO IR VYRIAUSYBĖS BAUSMĖ

2008-ųjų pabaigoje prasidėjęs ekonomikos sunkmetis praretino žiniasklaidos atvašynus. Kentėjo ir dorieji, ir reketininkai. 2013-ųjų sausio pradžioje žurnale „Veidas“ skelbtoje apžvalgoje teigiama, kad „per pastaruosius ketverius metus, skirtingų šaltinių duomenimis, užsidarė ar bankrutavo apie 50 rajoninių ir regioninių žiniasklaidos priemonių; be to, daugybė, ypač provincijos leidinių, pakeitė savininkus“. Žinomos priežastys, kurios žlugdo spaudą: nuo 5 iki 21 proc. buvo pakeltas PVM, iki 65 proc. padidintos sumos, išskaičiuojamos iš autorių sutarčių su kūrybiniais darbuotojais, AB „Lietuvos paštas“ pakėlė spaudos prenumeratos pristatymo įkainius. Daugelis valstybės įstaigų atsisakė prenumeratos.

Nelaimė nevaikšto viena. Sunkmetis sutapo su anksčiau prasidėjusiomis permainomis pasaulio viešojoje erdvėje: spaudiniai išstumia internetas. Ir Lietuva ne išimtis. 2011-ųjų lapkritį „Veidas“ pristatė tyrimą „Mapping Digital Media: Lithuania“ („Sudarant skaitmeninės žiniasklaidos žemėlapi: Lietuva“). Duomenys rodo, kad 2005–2010 m. interneto vartotojų dalis Lietuvoje išaugo nuo 34,3 iki 60,5 proc., laikraščių ir žurnalų skaitomumas sumažėjo apie 4 proc., populiariausių interneto tinklalapių auditorija padvigubėjo ir viršijo milijoną lankytojų per mėnesį, beveik dešimtdaliu sumažėjo didžiausių Lietuvos televizijų žiūrimumas, tačiau apie 5 proc. išaugo radijo klausomumas. Nėra ženklų, kad pastaraisiais metais tendencijos būtų pakitusios.

KOVA PARANKINĖMIS PRIEMONĖMIS

Spausdintas žodis kenčia labiausiai, todėl nenuostabu, kad nelaimės zonoje daugėja paskatų reketui.

Ar Lietuvos įstatymai efektyvūs, kai ginamas žiniasklaidos vartotojų interesas? Matyt, į šį klausimą galima atsakyti tikrai ieškant teisybės pagal įstatymą. Gal nereikėtų vengti, netgi tingėti pasinaudoti įstatymų teikiama galimybėmis?

Kitą priemonę nurodo žinomas posakis: nuo ko susirgai, tuo ir gydykis. Prieš dešimtmetį su žiniasklaida susimušusiam ir į žiniasklaidą neprasimušusiam piliečiui belikdavo spausdinti atsišaukimus. Dabar interneto socialiniai tinklai teikia beveik nemokamų priemonių tiems, kurie nori pareikšti nuomonę. Socialiniais tinklais naudojami ir institucijos.

Matyt, kol bus patobulinti šalies įstatymai, patarimai kovojantiems su žiniasklaidos reketu susiveda į du: maksimaliai išnaudoti įstatymų galimybes ir išspausti viską iš naujų viešosios erdvės galimybių.

Mečišlovo Štepačiaus pieš.

